

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ — український акціонерний банк. Засн. 1910 у Львові з метою підтримки укр. селянства за допомогою вигідного і дешевого кредиту на основі іпотеч. позик. Мав філію у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). Банк надавав довготермінові позики (до 50-ти р.) під заставу землі (іпотеки) та нерухомого майна (будинків). Серед ініціаторів його створення — митрополит *Андрей Шептицький*, *К. Чехович*, *Т. Войнаровський*, *М. Василько*, *Є. Олесницький*, *Я. Кулачковський*, *К. Левицький*, *С. Смаль-Стоцький*. Вони випустили 2500 акцій по 400 крон кожна. Укр. насел. розкупило їх і таким чином утворився осн. капітал банку в 1 млн австр. крон. 91 товариство придбало 645 акцій на суму 258 тис. крон. Таким чином ці товариства склали вагому групу серед акціонерів і отримали змогу впливати на діяльність З. б. г. Найбільші акціонери: митрополит *Андрей Шептицький*, товариство «Дністер» (по 100 акцій), Крайовий союз кредитовий, «Нар. торгівля», *Т. Соловій* (по 25 акцій). Банк швидко розвивався — вже в перші роки селянам видано на поліпшення господарства, придбання землі, сплату боргів довготермінові позики на суму бл. 5 млн крон (надавали і короткотермінові позики). Укр. селяни ставились до банку з великою довірою, його акціонерами було багато укр. землевласників, торговців і промисловців. З. б. г. проводив широкі кредитні операції під заставу землі та нерухомого майна, випускав векселі, організовував інвестиції у різні торг.-пром. кооп. підприємства. Він став осн. джерелом кредиту для зх.-укр. торг. і вироб. сфер, кооп. установ. Кредитами користувалися й заможні селян. господарства (брали позику на суму понад 400 крон). Протягом року банк проводив бл. 350-400 таких

операцій. Високі темпи його розвитку призупинила 1-а світова війна. З розгортанням бойових дій у Галичині З. б. г. евакуйовано до Відня. Через рік він повернувся до Львова, однак війна і застій в економіці не сприяли його діяльності. 1917 осн. капітал З. б. г. підвищено до 1,5 млн, 1920 — до 5 млн крон. Він брав участь у заснуванні укр. кооп. спілки «Товарообмін» для торгівлі з УНР (1918), Сх.-австр. буд. союзу для повоєн. відбудови Галичини, торг.-пром. спілки «Титан» для експлуатації лісів і деревооброб. промислу та ін. 1918 З. б. г. надав 300 тис. крон для продовол. забезпечення укр. війська, понад 400 тис. крон — для виплати допомоги укр. урядовцям, 1,6 тис. крон — для студентів торг. навч. закладів. Він співпрацював із банками майже усіх зх.-європ. країн і США. Під час екон. кризи 1929-32 З. б. г. не виплачував акціонерам дивіденди, зменшилися його активи та пасиви, але він не збанкрутував і залишався найбільшою укр. банків. установою у краї. Директор — *О. Кульчицький* (1910-30), *В. Сінгалеви* (1930-39). Зі встановленням рад. влади у Зх. Україні 1939 банк ліквідовано, а його майно націоналізовано.

s="avtor">З. М. Комаринська

Рекомендована література

1. Наш єдиний банк, «Земельний банк гіпотечний» // Календар товариства «Просвіта». 1926. № 573;
2. Загальні збори Земельного банку гіпотечного у Львові // Діло. 1939, 9 трав.;
3. Банки Львова: минуле і сучасне. Л., 2002;
4. Швець В. Перший український іпотечний банк у Львові // Львів. нумізмат. зап. 2004. № 1.

[З. М. Комаринська](#)

Фотоілюстрації



Бібліографічний опис:

Земельний банк гіпотечний / З. М. Комаринська // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-15945>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).